

NIBU B.V.
t.a.v. dhr. R. Keizer
Zuiderlaan 1
7391 TZ Twello

Ermelo, 6 februari 2024
Ons kenmerk: 24.00133-38
Uw kenmerk: -
Betreft: **Adviesmemo externe veiligheid**
Woningbouwontwikkeling Ugchelseweg 219, Ugchelen, gemeente Apeldoorn

Geachte heer Keizer,

Onlangs verzocht u mij om nadere advisering in het kader van het aspect externe veiligheid voor het woningbouwproject aan de Ugchelseweg 219 te Ugchelen, gemeente Apeldoorn. Het betreft een ontwikkeling van ca. achtentwintig appartementen en drie woningen aan en nabij de Ugchelseweg 219 te Ugchelen. Het onderzochte plangebied is hieronder weergegeven:

Wettelijk kader

Het wettelijk kader voor risicobedrijven was voorheen vastgelegd in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en de bijbehorende Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi). Voor het vervoer van gevaarlijke stoffen is het wettelijke kader vastgelegd in de Wet vervoer gevaarlijke stoffen, het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) en de Regeling Basisnet. Het beleid voor ondergrondse buisleidingen is vastgelegd in het Besluit Externe veiligheid buisleidingen (Bevb). Met de

invoering van de Omgevingswet, op grond waarvan dit plan wordt behandeld, is het aspect 'externe veiligheid', met voornoemde inhoud van de besluiten, overgegaan in het Besluit activiteiten leefomgeving, met name hoofdstuk 4, het Besluit kwaliteit leefomgeving, te weten met name hoofdstuk 5, 8, bijlage VII, VIII. IX, X, Omgevingsbesluit, Omgevingsregeling. Een overzicht van de wijziging van regelgeving is te vinden op de website van IPLO.¹

Inhoudelijk is de belangrijkste beleidswijziging gelegen in het feit dat gemeenten gaan werken met aandachtsgebieden voor externe veiligheid en er sprake is van een nieuwe categorie zeer kwetsbare gebouwen. De nieuwe benadering van het groepsrisico, met aandachtsgebieden, moet ervoor zorgen dat het gemeentebestuur externe veiligheid eerder in ruimtelijke plannen meeneemt. Aandachtsgebieden laten zien waar extra aandacht nodig is om aanwezigen te beschermen tegen mogelijke ongevallen bij activiteiten met gevaarlijke stoffen.

De categorie zeer kwetsbare gebouwen is nieuw en omvat die gebouwen waarvan de gebruikers niet in staat zijn zichzelf in veiligheid te brengen. Denk hierbij aan ziekenhuizen, verzorgingstehuizen, basisscholen et cetera. In bijlage VI van het Bkl is een limitatief overzicht opgenomen. Het plan voorziet niet in deze categorieën.

In het kader van het project aan de Ugchelseweg 219 is gevraagd om een beperkte verantwoording van het groepsrisico vanwege de ligging in het toxische invloedsgebied van de rijksweg A1. Ook onder de Omgevingswet moet het bevoegd gezag inderdaad rekening houden met het groepsrisico. Het groepsrisico blijft de kans op het overlijden van een groep van tien of meer personen per jaar als gevolg van een ongewoon voorval. De gemeente moet in het omgevingsplan binnen aandachtsgebieden rekening houden met dit groepsrisico.

Het groepsrisico (GR) is een maat voor de maatschappelijke ontwrichting als gevolg van een calamiteit met gevaarlijke stoffen. Rondom een risicobron wordt een invloedsgebied gedefinieerd, waarbinnen grenzen worden gesteld aan het maximaal aanvaardbare aantal doden, de zogenaamde oriënterende waarde (OW). Dit is een richtwaarde, waarvan het bevoegd gezag, mits afdoende gemotiveerd, kan afwijken. Deze verantwoordingsplicht geldt voor elke toename van het GR, ook als de OW niet wordt overschreden.

Wanneer het ruimtelijk plan binnen 200 meter van een transportroute gelegen is dient ook aandacht te worden geschonken aan de volgende aspecten:

- Dichtheid van personen en de verwachte veranderingen;
- Hoogte van het groepsrisico;
- Maatregelen ter beperking van het groepsrisico (waaronder stedenbouwkundige
- Opzet, bouwkundige voorzieningen en voorzieningen met betrekking tot de
- Inrichting van de openbare ruimte);
- Mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen met een lager groepsrisico en de voor- en nadelen daarvan.

De realisatie van woningen dient afgewogen te worden in het kader van het aspect externe veiligheid.

Beleidsvisie en verantwoordingsniveau

De gemeente Apeldoorn wil haar burgers en bedrijven een veilige leef- en werkomgeving bieden. De gemeente Apeldoorn heeft een eigen 'externe veiligheidsbeleid' vastgesteld.

Bij externe veiligheid gaat het om de risico's op de omgeving die samenhangen met het produceren, verwerken, opslaan en vervoeren van gevaarlijke stoffen. Deze risico's doen zich zowel voor bij risicovolle inrichtingen als rondom transportassen en buisleidingen voor het vervoer van gevaarlijke

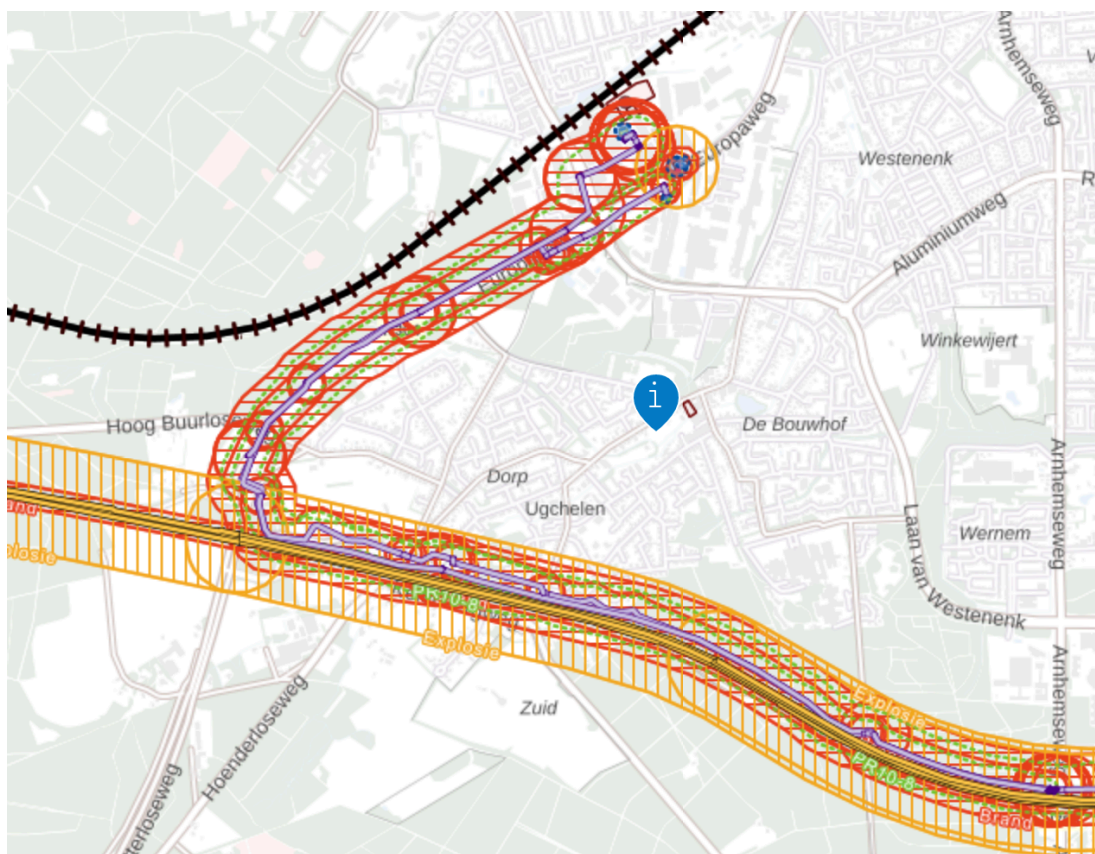
1) <https://iplo.nl/regelgeving/regels-voor-activiteiten/toelichting-milieubelastende-activiteiten/activiteitenbesluit-bor-bal/externe-veiligheid-belangrijkste-veranderingen/>

stoffen. Doel van het externe veiligheidsbeleid is om duidelijk te maken welke externe veiligheidsrisico's in de gemeente Apeldoorn aanwezig zijn en hoe met deze en toekomstige risico's om dient te worden gegaan. Dit betekent dat onder meer invulling wordt gegeven aan de wettelijke verplichting om het groepsrisico en plaatsgebonden risico te overwegen, bij het nemen van besluiten.

Gevaarlijke stoffen, welke van invloed kunnen zijn op een kwetsbaar object kunnen voortkomen uit twee verschillende bronnen. Dit kunnen stationaire bronnen (zoals een chemische fabriek, lpg-vulpunt) en mobiele bronnen (route gevaarlijke stoffen en buisleidingen) zijn. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de kans op een ramp en het aantal mogelijke slachtoffers. Er wordt ten aanzien van externe veiligheid onderscheid gemaakt in het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Het plaatsgebonden risico biedt burgers in hun woonomgeving een minimum beschermingsniveau tegen gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico heeft een oriënterende waarde en voor het plaatsgebonden risico geldt een grenswaarde voor kwetsbare objecten en een richtwaarde voor beperkt kwetsbare objecten. Zoals gezegd gevraagd om een beperkte verantwoording van het groepsrisico vanwege de ligging in het toxische invloedsgebied van de rijksweg A1. Om te beoordelen of er sprake is van voormelde bronnen is de risicokaart beoordeeld.

Risicokaart

Om te beoordelen of er sprake is van nabijgelegen risicobronnen is de risicokaart geraadpleegd via de 'Atlas voor de leefomgeving'. De risicokaart is hieronder weergegeven:

Stationaire bronnen

Blijkens de risicokaart bevinden zich geen stationaire bronnen met risicovolle activiteiten in of nabij het plangebied. Op een afstand van ca. 125m, gelegen aan de Ugchelseweg zou een LPG-vulpunt aanwezig zijn, maar deze is inmiddels verwijderd en derhalve niet meer risicovol. De voorgenomen ontwikkeling valt buiten alle contouren van inrichtingen.

Mobiele bronnen

De autosnelweg A1 bevindt zich in zuidelijke richting van de planlocatie op een afstand van ca. 700 meter. Zoals op de risicokaart is te zien valt het plangebied ook ruim buiten de afstandscontour ten aanzien van het invloedsgebied voor explosies, waardoor geen verantwoording van het groepsrisico benodigd is.

Het plangebied ligt wel binnen het invloedsgebied (880m) van een toxisch scenario met LT2 stoffen die over de A1 worden vervoerd, hoewel dat niet als zodanig op de risicokaart is opgenomen. Daarmee is wel een verantwoording van het (rest) risico nodig en moet de veiligheidsregio om advies gevraagd worden met betrekking tot bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid.

Bij (zeer) toxische vloeistoffen is het scenario dat ten gevolge van een calamiteit bij een inrichting of bij transport van toxische stoffen er een lekkage ontstaat en een vloeistofplas vormt. Vervolgens verdampen deze toxische vloeistoffen waardoor een gaswolk ontstaat (met dezelfde gevolgen als een gaswolk van toxisch gas). Bij een ongeval met een toxisch gas ontstaat direct een toxische gaswolk. Bij de toxische scenario's zit er enige tijd tussen het ontstaan van het ongeval en het optreden van letsel bij aanwezigen. Daarbij is ook de duur van de blootstelling van invloed op de ernst van het letsel. De omvang, verplaatsingsrichting en verstrooiing van de gaswolk is mede afhankelijk van de weersgesteldheid op dat moment. Bronbestrijding is bij een toxische vloeistof mogelijk door de vloeistof af te dekken. Hierdoor wordt de verdamping verminderd. Voor toxische gassen kan alleen aan bronbestrijding worden gedaan indien het om een lekkage gaat. De brandweer kan dan proberen om het gat te dichten. Effectbestrijding is tevens mogelijk door de concentratie te verdunnen, bijvoorbeeld met behulp van een waterscherm. Dit is mogelijk als de brandweer tijdig aanwezig is.

Bij het ineens vrijkomen van de gehele inhoud van de tank, zal deze effectbestrijding lastig te realiseren zijn. De mogelijkheden voor slachtofferreductie worden bepaald op basis van de mogelijkheden om de vergiftiging te behandelen. Slachtofferreductie is ook mogelijk door snelle ontruiming/evacuatie. Het niet of korter blootstellen aan een toxische stof zal het aantal slachtoffers verminderen.

In het geval van dit plangebied dient beoordeeld te worden dat het plangebied helemaal aan de buitenrand van de 'aandachtswolk' valt. Het gedeelte van het plangebied wat wel binnen de wolk valt, ligt helemaal aan de rand ervan. Dit betekent op haar beurt dat mensen tussen het moment van ongeluk en daadwerkelijk risico op inademen van de wolk voldoende tijd hebben om te vluchten. De woningen in het plangebied worden bestemd voor reguliere woningzoekers, welke zelfstandig en zelfredzaam zijn. Zij kunnen dus snel vluchten, mits zij het gevaar (her)kennen. Hierover kan men voorafgaand aan de bewoning worden geïnformeerd. Bij het moeten vluchten is het tevens van belang hoe snel mensen de wolk kunnen ontkomen. Omdat de wijk in verschillende richtingen ontsloten wordt en men zelfs te voet heel snel buiten het aandachtsgebied komt, is deze locatie voldoende veilig voor woningbouw en is het risico aanvaardbaar.

Plaatsgebonden risico

Het plaatsgebonden risico mag in principe nergens groter zijn dan 1 op 1 miljoen (ofwel 10⁻⁶). Dit is de kans dat een denkbeeldig persoon, die zich een jaar lang permanent op de betreffende plek bevindt (de plek waarvoor het risico is uitgerekend), dodelijk verongelukt door een ongeval. Deze kans mag niet groter zijn dan eens in de miljoen jaar. Elke ruimtelijke ontwikkeling wordt getoetst aan het plaatsgebonden risico van 10⁻⁶ als grenswaarde.

Groepsrisico

Het groepsrisico geeft de kans aan dat in één keer een groep mensen die zich in de omgeving van een risicosituatie bevindt, dodelijk door een ongeval wordt getroffen. Het groepsrisico legt een relatie tussen de kans op een ramp en het aantal mogelijke slachtoffers. Bij groepsrisico is het dan ook niet een contour die bepalend is, maar het aantal mensen dat zich gedurende een bepaalde periode binnen

de effectafstand van een risicovolle activiteit ophoudt. Welke kans nog acceptabel geacht wordt, is afhankelijk van de omvang van de ramp. Een ongeval met 100 doden leidt tot meer ontwrichting, leed en emoties, dan een ongeval met 10 dodelijke slachtoffers. Aan de kans op een ramp met 100 doden wordt dan ook een grens gesteld, die een factor 100 lager ligt dan voor een ramp met 10 doden. De verantwoording houdt in dat wordt aangegeven of risico's acceptabel zijn en welke maatregelen worden genomen om de risico's te verkleinen.

Verantwoording risico's

Gelet op de afstanden tot nabijgelegen bronnen (hetzij stationaire of mobiele bronnen) bestaat er feitelijk geen basis voor een nadere verantwoording van het Groepsrisico of Plaatsgebonden risico. Om inzichtelijk te maken dat de initiatiefnemer – en in het verlengde daarvan de gemeenteraad van Apeldoorn bij het vaststellen van een wijziging op het Omgevingsplan – wel zorgvuldig heeft gekeken naar deze aspecten is een vergelijk gemaakt met het, nabijgelegen, en dichterbij de A1 gelegen, bestemmingsplan 'Ugchelsegrensweg en De Oude Klarenbeek Ugchelen', alsook naar het bestemmingsplan 'Hoenderloseweg 145a Ugchelen'. Uit deze plannen blijkt dat in geen van beide gevallen uitgebreid onderzoek is gedaan omdat steeds geconcludeerd kon worden dat dit aspect redelijkerwijs niet leidde tot problemen.

Bij een calamiteit zal de brandweer zich inzetten om effecten ten gevolge van het incident te beperken of te voorkomen. Deze inzet zal voornamelijk plaatsvinden bij de bron. De brandweer richt zich dan niet direct op het bestrijden van effecten in of nabij het plangebied. Eventuele secundaire branden in het plangebied kunnen met behulp van de primaire bluswatervoorzieningen worden bestreden door de brandweer.

Bij een calamiteit is het belangrijk dat de aanwezigen in het plangebied worden geïnformeerd hoe te handelen bij een incident. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de zogenaamde waarschuwings- en alarmeringspalen (WAS-palen) of NL-alert. Bij een scenario waarin toxische stoffen vrijkomen, is het advies om te schuilen in een gebouw, waarvan ramen, deuren en ventilatie gesloten kunnen worden. Bij een wolkbrandexplosie scenario is het advies om te vluchten van de risicobron af.

Zoals gezegd is op ongeveer 700 meter van het plangebied de rijksweg A1 gelegen, waarover vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Gelet op de afstand en de tussenliggende dichtheid van bebouwing en aanwezigheid van personen, zal de wijziging geen significante invloed hebben op de personendichtheid. Er zal derhalve geen of zeer beperkte toename van het groepsrisico zijn. Uit de nota milieuveiligheid blijkt dat ter hoogte van de planlocatie geen sprake is van een overschrijding van de oriëntatiewaarde. Het groepsrisico levert derhalve geen belemmering voor de planontwikkeling. De afstand tussen de planlocatie en de A1 is groter dan een eventuele plasbrandaandachtsgebied van 25 meter. Derhalve levert het plasbrandaandachtsgebied geen belemmering voor de planontwikkeling.

Conclusie

Op basis van de risicokaart, de afstanden tot stationaire en mobiele bronnen alsook op basis van een planvergelijking is het niet voorstelbaar dat het Groepsrisico of Plaatsgebonden risico toeneemt. Er hoeven dan ook geen nadere eisen te worden gesteld op het aspect externe veiligheid. Ter plekke van het plangebied wordt voldaan aan de eisen op het gebied van externe veiligheid en een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Erop vertrouwend u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

J.C. Vijfhuizen LLB
Juridisch adviseur